

Andırın Üzerine Hikâyeler

Yazanlar bilir. En zor yazı; memleket, memleketin insanları, yerel kültür ve değerler üzerine yazılır. Burada ince ve hassas konular var. Eskilerin deyimiyle, zülfiyare dokunmak var. Alınganlık var. O zaman kişilere ve olaylara girmeden genellemeler yapılır ki, o da fazla etkili olmaz. Öyleyse ne yapmalı? İnsanlar ve olaylar anlatılırken, yorum yerine tespitler yapılmalı, hassas ve objektif kalınmalıdır. Sıraladığım pencerelerden bakarak Andırın üzerine birkaç kısa hikâye aktaralım.

Birinci Hikâye

Genç, köyünden çıkar, dişini tırnağına takar, her Andırınlı gibi okur memur olur. Yolu gurbete düşer. Yıllar geçer. Önce yazları, bayramlarda Andırın'a gelirken evlilik, çoluk çocuk derken ziyaret seyrekleşir. Anne baba da gidince neredeyse gelmez olur.

Bir gün Andırın'a gelir. Burada bir bilgi verelim. Eskiden köylerden çıkan gençler dışarıdan Andırın'a geldiğinde merkezde fazla durmaz, köylerine dönmeye çalışırlardı. Merkezle bağlantıları az olurdu. Bu tespit hikâyemiz için de doğru olmalı ki, Andırın çarşısında dolaşırken tanıdık kimse çıkmaz. Eskiden bildiği bir iki dükkân da ya yer değiştirmiş veya sahipleri yenilenmiştir. Bir işyerine uğrayıp görüşemez. Kışla bahçesine gider tanıdıklar göremez. Nesil yenilenmiş ve gençleşmiş. O kimseleri, kimseler onu tanımaz.

Çarşıda tek başına dolanır, sağa sola bakarken bir esnaf, televizyondan, basından tanıdığı hemşehrîsi kişi olduğunu anlayınca koşarak yanına gelir. Kendini tanıtır, o kendini tanıtır. Sonra duyulunca Andırınlılar etrafına toplanır.

Hemşehrimiz bürokrat daha sonra duygulanır ve hayıflanır. Ülkede dünyada ünlü olmanın tanınmanın hiçbir anlamı yoktur. Memleketinde tanınmadıktan bilinmedikten sonra... Marifet doğduğun büyüdüğün yerde bilinmek. Yakınlarına faydalı olmadan, memleketle bağını sürdürmedikten sonra ünlü olmanın ne anlamı var?

İkinci Hikâye

Köyünden, mahallesinden hayata atılmak isteyen gencin yolu her Andırınlı gibi gurbete düşer. Gurbette önünde iki seçenek vardır. Ya okuyacak kısa yoldan memur olacak, geride

bıraktığı ailesine bakacak veya bir işe girecek gece gündüz çalışacak, çevreyle irtibatını kopararak hızla şehirde yer edinmeye bakacak. Ailesine destek olacak. Her iki halde de Andırın'dan kopmadan hayat sürecektir.

Hemşehrimiz şehirde zaman geçip biraz varlıklı olunca, akrabaları, yakınları hemşehrileri çok sık yanına uğrar. Her dertlerini ona taşırlar. O da maddi – manevi elinden geleni yapar. Evi misafirhane gibi olur. Yedirir içirir. Zamanının çoğunu onlara harcar. Sonra kendini benzer iş yapanlarla kıyaslayınca, gelişemediğini, hemşehrilerine bağlar. Hemşehrilerinden koparsa daha çok çalışıp daha çok kazanacağını düşünür. Nitekim de öyle olur. Hemşehrileri ile bağı azaltır. Zengin olur.

Gün gelir hastalanır. Teşhis tedavi için ciddi paralar önüne çıkar. Hâlbuki şehirde bağı kopardığı hemşehrilerinden uzman doktorlar var. Tanış olmadığı için bir türlü yanlarına gidemez, yardım isteyemez. Yüklü bedel ödeyerek, sağlığına kavuşur.

Kendisine gelen bir uyarı sohbetiyle uyanır. Yıllar yılı hemşehrilerinden koparak zenginleştiğini sandığı varlığı bir anda hiç kimseye yâr olmadan elden uçuverir. Yağmurdan kaçarken doluya tutulmak gibi bir tecrübeyi yaşar. Memleketinden kopmanın bedelinin hem kazandığı varlığıyla öder hem de yalnız kalışının dayanılmaz ağırlığını hisseder. Hemşehrileri ile çevresiyle bağ kurabilmek için eski anlayışına dönmeye söz verir.

Üçüncü Hikâye.

Yine, gurbete düşen Andırınlıyı anlatır. Şehre gelmiş, çalışmış, çabalamış meslek sahibi olmuştur. Önünde iki yol var: Ya Andırın'dan evlenecek memleketle bağı koparmayacak ya da memleket dışı evlilik yaparak bağı zayıflatacak. Birincisini tercih eder. Her Andırınlı gibi memleketine dönüp mesleğini orada sürdürmek istese de şartlar elvermediğinden dönemez. Kentte kalır. İş ve arkadaş çevresinde güçlü olanların yakın ve hemşehri ile güçlü bağlarını tespit eder. Gerçeği görür. Hemen hemşehrileri ile diyaloga geçer. Toplanır, tartışılır, dernek kurarlar. Bir araya gelir, dernekte tanışır ve kaynaşırlar. Görüşürler. Yıllardır birbiriyle konuşmayan yakınlar konuşur. Darginlar barışır. Birbirini kaybedenler dernek sayesinde buluşurlar. Derdi olanlar kolayca destek bulur. Birlikten doğan gücün hazzına varırlar.

Dernekleşme sayesinde diğer illerdeki sivil toplumlarla tanışır, işbirliği yaparlar. Yazları Andırın'a giderler. Hemşehrilerle kaynaşırlar. Para, servet harcamadan da insanların gönlüne girilemeyeceğini görür. Gün gelir hak vaki olur. İşte o emek verdiği dernekçilik, her işine

koştuğu hemşehrileri son insani görevlerini koşarak yaparlar. Hemşehrileri kadirşinaslıklarını gösterir. Son yolculuğu için dualarla memleketine uğurlanır.

Memleketine adanmış bir ömrün karşılığının daha dünyada iken alınacağı yaşayanlara ders olur. Eğer iyi anılmak sevilme isteniliyorsa, memleketinden kopmamak, iyilik yapmak, gönüllere girmek olduğu mesajını bu insanın hayatından alırlar. O Andırın'da daha ibret alınacak nice hayat hikâyeleri var.

Dördüncü Hikaye

Bu hikayede de çıkış aynı. Daha çocukluk yıllarında ona hep okuması, adam olması söylenir. Ama hiç kimse mesleğinin olması veya yönetici olmasını ona söylemez. Okumak, hayata aralanan kapı olduğuna göre eh o da yeter. Nitekim öyle olur. Okurken köyünü, kasabasını, Andırın'ı düşünür. Başkalarının memleketine ilgisini yaptıklarını, Andırın'a yapılanlarla bir araya getirir artık. Okumaktan daha öte bir şeye karar vermelidir. Memleketinde kalmak ve memleketini yönetmek. Bu da onu politikacı olmaya iter.

Artık beyninin derinliklerine bir kurt düşmüştür. Söylemleri, ifadeleri, anlatışları giderek politikleşir. Ama politikacı olacağını hiç kimseye söylemez. Bir gün gelecek Andırın onu keşfedecek, o da toplumun önüne düşecektir. Böyle düşünür dursun yıllar da gelir geçer.

Her seçim döneminde cesaretleterek ortaya çıkmadığı için ah, vah'larla avunur. Bir gün gurbette yaşarken, işi mesleği olunca çevresinde tanınınca iyi şeyler yaptığına kendisi de inanınca cesaretini toplar risk almaya karar verir.

Andırına gelir. İsim vermeden kendini yoklar. Yani kendini anlatarak böyle bir tipin tutup tutmayacağına bakar. Ne yazık ki, çocukluğu ile şimdiki zaman arasında iki kuşak girmiştir.

Politikacı olmak için, son bir yıl gelip memleketinde görülmenin yararının olmadığını anlar. Görür ki, politikanın temelinde tanınmak var. Tanınmak da öyle bir iki yıla sığmaz. Tanınmak da yetmez. İyilik etmek, insanların dertleri ile dertlenmek var. Bu da bir ömrün memleket insanları arasında geçmesi demek. İyilik etmek de yetmez. Memleketin geleceği üzerine kafa yormak, fikir üretmek ve projeler geliştirmek gerek. Onun için de aralıksız memlekette ne oluyor bitiyor görülmeli izlenmelidir.

Çocukluğundan beri içi içini yediği politika kurdu onu hayal dünyasından almış gerçeklerle yüzyüze getirmiştir. Şimdi artık aklıyla yoruyor, sağduyusu ile olaylara bakıyor. Kafasını taş a vurur gibi anlıyor ki, politikada bir yere gelmek sadece istemekle olmuyor. Ter dökülmeli, emek, zaman ve çaba harcanmalı.

Peki şimdi ne yapmalı? Bu soruyu kendine sorar ve acı kararını verir. Ya emek ve çaba sarfederek dişi tırnağı ile bir yere gelmek var. Ya da politikanın labirentli yollarına dalıp, acımasız kurallarını oynayıp içine girmek var. Vicdanı doğru olanı yapar. Bana göre değil diyerek zor ama zor kararını verir. İçinde yanan o ışıkla dışarıdan esen, sert yerlerin önünde daha parlamadan söner. Anlar ki, önce hizmet etmek. Sonra istemek var. Önce istemek, sonra hizmet etmek ise kolay değil.

Beşinci Hikaye

Andırın'da her çocuğun ilkokul ve orta okul yıllarındaki serüveni aynı. Ailesi başka geçim yolu olmadığına inanarak çocuğunun okumasını ister. O bu yolu bilerek değil, çevrede herkes aynı işi yaptığı için sürdürür. Gün gelir, birkaç diploma sahibi olur Andırın'ın kendisine yetmediğini hem de doyurmadığını anlar.

Her Andırın'lı gibi yolu gurbete düşer. Gurbette dişi ile tırnağı ile çalışır çabalar. Kader kısmet mi desek? Bir türlü belini doğrultamaz. Üstelik de gurbette iken oradan biri ile evlenir. Bekarken memleketine bayramda seyranda gider, tatilini memlekette geçirirken, evlendikten sonra yılda bir kereye düşer. Çoluk çocuğa kavuşunca da gidememeye başlar. Memleketten haberler gelir. Düğün haberleri, ölüm, kaza haberleri... Gidemediği için de içi yanar telefonla aramakla yetinir. Memleketten anne babası ailesi yakınları onun izne gelmesini görüşmeyi isterlerse de kendince savunduğu iş telaşı, çoluk çocuk, hanım tarafıyla yakınlık derken koştukça kopar.

Büyüklerinin dünyadan ayrılışlarında ya zor yetişir ya da yetişemez. Herkes onu içinden ayırırlar. Gurbetten gelenlere kendisi sorulur. Ne yapıyor, nasıl diye. Artık dünya telaşı omuzlarına iyice çökmüş memleketi unuttur hale gelmiştir.

Gün gelir görür ki, kendisinden doğanlara memlekete dair anlatacakları çok az şey kalmış. Zaten kendinden doğanlar da o duygularla yetişmemişler. Aslında çocuklarına ve ailesine memleketine dair kültür ve değerleri ve de güzellikleri veremediği için şimdi onlardan çektiği şikâyetlerin nedenini yavaş yavaş anlar hale gelir.

Ve gurbette tutunamayacağını anlar. Geçim de zor. Ev bark sahibi de olmamış, işi, düzeni de bozuk. Memleketine dönmeye karar verir. Ailesini ikna edemez. Edemeyeceğini de bilmektedir. Memleketine yalnız döndüğünde memleket ona yabancı, o memlekete yabancı hale gelmiştir. İnsanlarla paylaşacağı çok az şey kaldığını anlar. Bütün hayatı gurbette geçerken sıra dediği memleket de gurbet oluvermiştir.

Anlar ki, hayat kendisi, ailesi, çevresi ve memleketi ile bir bütündür. Bunlar hayatın temelleri. Bir sarsıldı mı onarmak zor. Bu yaşta bir yandan memleketten kopuşun bedelini yalnızlıkla öderken diğer yandan da ona yeniden tutunmaya çalışır. Bir ömür boşa geçmiş başladığı yere geri dönmüştür.

Gurbette beş insanın hayatından sunulan kesitler bile sıla-i rahimin kıymetini ortaya koymaya yetiyor.